

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Hapanta Ta Hellēnisti Heuriskomena

Origenes

Coloniæ, 1685

Capitis secundi Prologus & partitio

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79842](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79842)

A que id aliquando ad crucis formam esse depictum, ut fidem faciunt vetustissimi nummi Ebraeorum.

III. Non Scripturæ interpretationes duntaxat, sed ipsos etiam Interpretes, Scriptoresque adeo Ecclesiasticos omnes accurate evolverat Adamantius, quorum patrocinium sententiis suis plerumque nominatim ascribit, Clementis puta, Ignatii, Josephi, Philonis & aliorum. Neque id in libris solum qui à Rufino conversi sunt, reperias; hæc quippe vir hujus ætatis eruditus ab Interprete conficta existimabat; sed in Græcis etiam Tomis, vel scriptioibus ab Hieronymo Latinitate donatis, præcipue vero in libris contra Celsum. Inter Ecclesiasticos scriptores, apocryphorum auctores librorum refero, quorum testimoniis sæpe quoque utitur; non plus tamen iis fidei vel auctoritatis tribuens, quam quantum ex hoc Apostoli monito tribuere licet; *Omnia probate, quod bonum est tenete.*

IV. Fuit ergo præcipua Origenis in Scripturis enodandis contentio, cujus disciplinæ causa excoluit etiam *ῥαϊσῶδες*, sed Philosophiam potissimum. Unum autem præ reliquis Platonem admiratus est; sicut Christiana dogmata ad Platonicæ doctrinæ leges, non ipsam Platonis doctrinam ad Christi effata accommodaret. Exemplo suo Origenem eo compulit Philo Judæus, totus ad Platonis exemplum compositus, non Platoni nimis tribuendo duntaxat, sed Scripturam etiam allegoriis perpetuis explanando. Compulit & præceptor illius Clemens Alexandrinus, Academiæ pigmentis res Christianas illustrare fectus; quod & maxima pars fecit vetustiorum Patrum, sed parcius & verecundius. His itaque Platoniorum deliriis sincerum doctrinæ Christianæ vas postquam incrustavit Adamantius, ex illo doctrina ejus corrupta est, & profanis imbuta erroribus, unde infinitis jactatus convitiis, & querelis in summas incidit calamitates, & laudem meritis partam decoxit. Sed nec Academiæ finibus ingenium suum coercuit; universas ille Philosophorum sectas animo pervagatus est. Pythagoricorum scriptis delectatum fuisse, & Stoicorum quoque adhibuisse libros testis est Porphyrius. Hinc adeo non uni alicui ad dictum sectæ, sed omnium studiosum fuisse, exiisque quidquid utilius esset, & vero similis decerpisse, idemque discipulis ut facerent caute præcepisse Gregorius Thaumaturgus scriptum reliquit; ut non tam Platonicus, vel Pythagoricus, quam Potamonius dici debeat, à Potamone illo Alexandrino, qui Ecclésiæ sectæ auctor fuit. Quocirca Justinianus in Epistola ad Menam, & in altera ad Quintam Synodum, Paganorum erroribus affinem fuisse Origenem tam crebro D objicit.

V. Ad reliquas quoque disciplinas, sive Mathematicas artes, sive eas quæ ab humanitate nomen habent, animum appulit; sed majorem videtur iis artibus impendisse operam, quarum erat usus vel ad Scripturæ sacræ illustrationem, vel ad mortum emendationem, vel ad Ecclesiæ ædificationem accommodator. Tam assidui autem & inexhausti in evolendis voluminibus laboris fuit, ut objiciat ei Theophilus, perpetuus ipsius insectator, *justare se illum in scientia Scripturarum, & putare tantum legisse, quantum nullus hominum legerit*; tanta vero disscen di cupiditate incensus, ut ad eos conveniendos, quorum esset celebre nomen in literis, multas sese regiones perlustrasse scribat libr. 6. contr. Cels. Porro Epistola quadam, quæ est apud Eusebium, excusavit nimium suum in eas doctrinas studium, quod aliquorum reprehensionibus patuerat; stolidorum quippe hominum, quantum profanæ literæ sacris promovendis conducant parum intelligentium. Tantam demum sibi nominis claritatem eruditione sua peperit, ut ad eum confluerent omnis generis homines, excellentem ejus eruditionem Ethnici ipsi celebrarent scriptis, suas ei consecrarent lucubrationes, disciplinarum omnium encyclopædiam animo crederetur esse complexus, & princeps inter literatos ab omnibus propemodum poneretur.

CAPUT SECUNDUM.

ORIGENIS DOGMATA.

Capitis secundi Prologus, & partitio.

P ERVENIMUS jam ad ipsa Origenis dogmata, sive quæ reprehensiones experta aliquo modo defendi possunt; sive quæ sanæ Christianorum doctrinæ re ipsa minus consentanea omnem penitus respuunt excusationem; nec ea modo quæ culpari vulgo solent, sed quæ nos etiam ex attenta & diligenti lucubrationum ejus lectione excepimus. Alii quidem universos Origenis errores defendere qua jure, quaque injuria sunt aggressi; magnam hinc sibi spondentes laudem, si receptas de eo opiniones impugnarent;

neutiquam cogitantes se, dum in Origenem officiosi esse student, existimationi suæ ac pudori parum consulere. Nobis veritatem persequi propositum est, & Adamantium vel accusare, si ita res ferat, vel excusare, quoad patietur candor noster; sed ita tamen usque ad præstandum ipsi defensionis officium finis paratior: quod triplici fere ratione facere instituimus, vel molli ac benigna interpretatione locis controversis adhibita; vel prolatis ex ipso Origene contrariis ac repugnantibus effatis; vel similibus Patrum adductis sententiis. Posterior uterque defensionis modus a nonnullis reprobatus est, & secundus quidem ab insigni ætatis nostræ Theologo, idcirco nimirum quod ex oppositis Origenis testimoniis concluditur solummodo diversa ipsum sensisse, non vero perversis opinionibus neutiquam adhæsisse. At non aliam tamen protegendi Adamantii commodiorem viam insistere se putavit Pamphilus in Apologetico. Nam cum ab Hæreticis violata esse constaret Origeniana volumina, si quæ sententiarum deprehendebatur varietas, merito in Hæreticorum fraudes varietatis causa convertebatur. Præterea ut errasse Origenem demus, fatendum est saltem incertum animi in iis fuisse quæstionibus, & à pertinaciæ crimine longe abfuisse, quo uno satis purgatur. Tertia quoque tuendi Origenis ratio, quæ ex Patrum adimplatione sumitur, repudiatur ab Hieronymo; qui, cum eodem pacto Origenem defendisset Johannes Hierosolymitanus, hæc scripsit ad Theophilum: *Novum defensionis genus, sic Origenis vitia non negare, ut cum illo ceteros crimineris. Videlicet quem aperte defendere non audeas, multorum simili errore tuearis.* Nempe non raro contigit, ut quod in Origene damnabat Hieronymus, ejus ipse reus teneretur. Id cum ipsi objicerent adversarii; purgari Origenem volebat, non suo aliorumque exemplo defendi. Quapropter Rufinus Invect. 1. ita loquentem inducit Hieronymum: *Omnes isti (Patres) ut Origenes erraverunt: sed accipiant erroris sui veniam, quia & ego aliquando erravi, & nunc penitentiam gero, sed veniam accipere debeo. Origenes vero cum eadem quæ ego dixerit, etiamsi penitentiam egit, veniam non accipiet: imo pro his quæ omnes diximus, solus ipse damnetur.* Si quando vero acculabatur Hieronymus ipse, Origenis patrocinium pro se ambire non dubitabat: sibi concedi volens, quod negabat Origeni. Merito itaque ait Rufinus Invect. 2. *Sive hoc fecit Origenes, sive non fecit, quid ad te? Si ad illius exemplum judicari vis, relege sententias tuas, & vide quid dixeris. Hoc non est, inquis, se purgare, sed socios criminis querere. Noli ergo & in socios criminis querere, sed purgationem facti require.* Profecto hæc si criminationum eripiat de pulso, legitimo & in ejusmodi controversiis receptissimo defensionis argumento carebimus, & à Patribus etiam post Hieronymum sæpe usurpato. Nam, ut alios sileam, numquid simili patrocinio Theodori Mopsuesteni causam munivit Facundus, qui undecimum Operis sui librum conquisitis Patrum paribus sententiis totum referit: *Statuimus, inquit, in hoc volumine magnorum virorum dicta proferre similia, ad excusandum difficiliora his pro quibus eum putaverunt, tamquam magistrum Nestorii, anathemate percellendum.* Et nunc in velitationibus adversus Heterodoxos, quid utilitatis quam suffragio Patrum, & consensione pugnare? Triplici hoc ergo vallatus præsidio, prodeat tandem ad pugnam Origenes.

Hujus dogmata quæstionibus quatuordecim comprehendimus; I. est de Deo: II. de sanctissima Trinitate: III. de Christo, ejusque Incarnatione & *innotuit*. IV. de B. Maria Virgine: V. de Angelis bonis & malis: VI. de anima: VII. de libero arbitrio, gratia, & prædestinatione: VIII. de Astris: IX. de resurrectione mortuorum: X. de postremo iudicio: XI. de pœnis & præmiis: XII. de mundo, Paradiso terrestri, & Adamo: XIII. de allegorica Scripturæ interpretatione: XIV. quæstiunculas aliquot quasi per faturam complectitur.

QUÆSTIO PRIMA.

DE DEO.

I. *Utrum circumscriptam esse Dei potentiam Adamantius dixerit: II. quemadmodum ipsi à Patribus quibusdam objicitur: III. cui & nonnulli assensu sunt. IV. Ex Academia manavit isthæc doctrina. V. Utrum corporeum esse Deum ratus sit. VI. Ab hæreseos hujus suspitione vindicatur. VII. Objecta diluuntur. VIII. Multos hic error infectus.*

I. **P** RIMUM hoc nomine vapulat Adamantius, quod finitam esse ac terminis circumscriptam Dei potentiam crediderit, totque cum procreasse res, quot providentia sua continere & administrare poterat; tantam eum fecisse materiam, quantum valebat ornare, & in rerum formas dividere; tantum ipsum potuisse, quantum ei ad agendum materia ministraret; nec in infinitum proferendam ejus potentiam, laudis obtentus;